

Förslag på en väg framåt för duodji i Sverige.

Läget idag:

Insamlingsstiftelsen Sámduodji är i dagsläget den enda organiseringen av duodji på svensk sida sápmi. Stiftelsen kan inte ha medlemmar och majoriteten av styrelsen tillsätts internt av styrelsens ledamöter. Detta gör att insyn och påverkansmöjligheter från duojarát är väldigt begränsade.

Sameättnam (RSÄ) och Svenska samers riksförbund (SSR) är stiftelsebildare och tillsätter därför varsin styrelseledamot till styrelsen i sámiduodji, detta innebär att dessa organisationer är de enda som kan påverka sámiduodjis verksamhet.

Eftersom dessa organisationer inte representerar duojarát i dagsläget så blir insynen från de samiska slöjdarna i princip obefintlig.

Enligt lag måste en insamlingsstiftelse använda minst 75% av sina intäkter till stiftelsens syfte.

Detta faktum gör att insamlingsstiftelsen sámiduodji är väldigt begränsad i sina möjligheter att möta de behov som finns inom duodji idag.

En insamlingsstiftelse har heller inte samma krav på insyn eller öppenhet som andra former av organisationer i Sverige, detta bidrar till ökad misstänksamhet från duojarát. Därför anser vi att en omstrukturering av duodji i Sverige är nödvändig för att kunna nå framgång och möta de behov som duojarát anser viktiga.

Detta är grunden till förslaget som nu presenteras.

Guovssonásti vill bidra till en strukturering som är mer kapabel att möta behoven från duojarát, samtidigt som duojarát själva ska ha bra möjligheter att delta i beslutsprocesser och påverka duodjins framtid, både som kulturarv och näring i sápmi. Organiseringen av duodji måste vara transparent och på så vis skapa ett högt förtroende gentemot duojarát.

Vi har formulerat våra förslag på omstrukturering utifrån 5 ledord.

Transparens:

En öppen organisering som låter sig granskas och bjuder in till deltagande i beslutsprocesser.

Trovärdighet:

Att styrelse och anställda tar sitt ansvar gentemot duojarát. Att duojarát själva kan delta i beslut om vem som ska företräda dem.

Framåtsträvande:

Att organiseringen inom duodji driver utveckling och säkerställer duodjins överlevnad som kulturarv och näring.

Helhetstänk:

Att lyfta och främja duodji i hela sápmi. Att jobba ur ett urfolksperspektiv och sträva efter samarbeten internationellt.

Rättssäkerhet:

Att all förvaltning och utveckling sker enligt gällande regelverk och förordningar. Och att detta tydligt förmedlas.

Adress:

GUOVSSONÁSTI
c/o Utsi, Stengatan 12
962 31 Jokkmokk

Ordförande:

Marita Stinnerbom
Lars Miguel Utsi

E-post:

guovssonasti@biegga.com

Hemsida:

www.guovssonasti.se

Bankgironr:

5301-8925

Organisationsnr:

802422-0769

**Guovssonásti har pekat ut 2 stora ansvarsområden att främja och förvalta:
Kulturarvsansvar och näringsansvar.**

-Kulturarvsansvar

Att främja och bevara det immateriella kulturarv som duodji är. Skapa en levande kunskapsarena som är tillgänglig för alla samer. Bidra till ökat intresse och kunskap om duodji i samhället och att säkerställa duodjins överlevnad.

För detta har vi pekat ut 8 verksamheter av särskild vikt:

Kulturarvsansvar

-Butik verksamhet

För att kunna ge alla duojarát möjlighet att visa upp sin duodji. Skapa en arena för intresserade att se och möta modern duodji.

-Kurser inom duodji

Förmedla och arrangera duodjikurser för att bidra till ökad kunskap inom det samiska hantverket.

-informations och kunskapsspridning

Driva hemsida och vara aktiv på sociala plattformar för att sprida och öka kunskap om duodji.

-Förvaltning av duodjimärke

Förvalta och följa upp att duodjimärket används på rätt sätt. Dela ut duodjimärket till nya slöjdare. Arbeta för ökat juridiskt skydd för duodji som immateriellt kulturarv.

-Signaturarkiv/slöjdardatabas

Färdigställa arbetet med ett signaturarkiv och bildarkiv över samiska slöjdare.

-Värderingstjänster

Bistå med värdering av duodji.

-Internationella och nationella samarbeten

Hålla nära kontakt och samarbeta med andra duodji-organisationer i sápmi. Sträva efter urfolkssamarbeten och kunskapsutbyten. Arbeta med duodji ur ett urfolksperspektiv.

-Forskning/utveckling

Ta initiativ till utveckling och forskning inom duodji. Bistå med kunskap och råd åt andra aktörer som vill forska om samiskt hantverk.

-Näringsansvar

Att bidra till ökade möjligheter att starta upp och driva duodji-företag. Att Jobba med branschspecifika frågor, främja duodji som näring och agera branschorganisation för duodji i Sverige.

För detta har vi pekat ut 4 verksamheter av särskild vikt:

Näringsansvar

-Utställningar och projekt

Stödja nya slöjdare genom att finansiera och/eller driva projekt. Skapa och erbjuda möjligheter för slöjdare att delta på utställningar.

-Mästerbrev, gesällbrev och gesällprov

Bistå med finansiering och utdelning av mästerbrev och gesällbrev. Skapa och förvalta gesällprovsförfarande i nära samarbete med utsedda mästare.

-Stipendier och startstöd

Skapa en större och bredare stipendieordning. Arbeta för att skapa ett startstöd inom duodji.

-Företagsutveckling och företagsstöd

Bistå med relevanta kurser och stöd för nya duodjiföretagare.

Adress:

GUOVSSONÁSTI
c/o Utsi, Stengatan 12
962 31 Jokkmokk

Ordförande:

Marita Stinnerbom
Lars Miguel Utsi

E-post:

guovssonasti@biegga.com

Hemsida:

www.guovssonasti.se

Bankgiro nr:

5301-8925

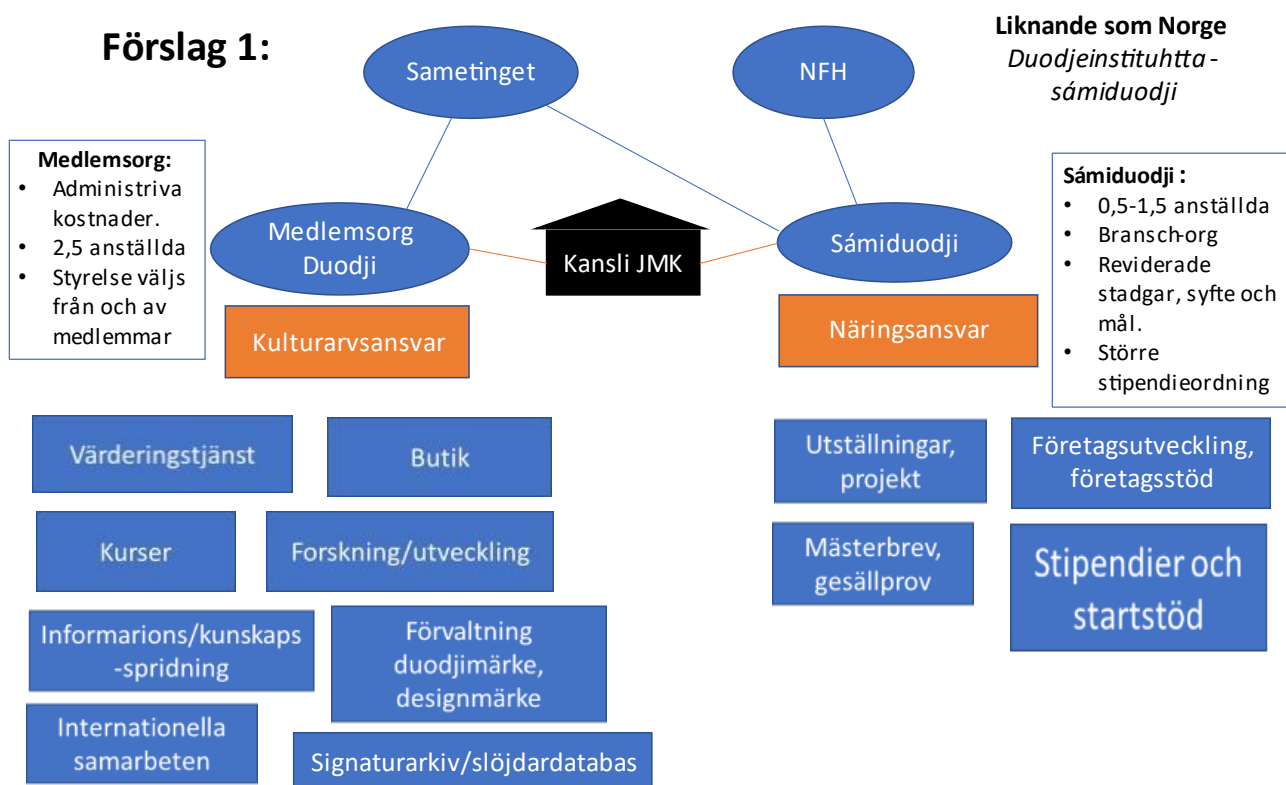
Organisationsnr:

802422-0769

Guovssonásti har formulerat två förslag på strukturering av duodji.

Gemensamt för båda förslagen är:

- Att det är nödvändigt att starta upp en opolitisk medlemsorganisation för duojarát, som kan ge duojarát en samlad röst och formulera framtida behov och insatser för duodji.
- Att insamlingsstiftelsen sámiduodji måste se över och revidera sitt syfte, mål och stadgar så att ansvarsfördelningen mellan sámiduodji och medlemsorganisationen är tydligt.
- Att använda oss av det redan befintliga sámiduodji-huset i Jokkmokk, detta för att kunna flytta över fasta kostnader till medlemsorganisationen och på så vis minska administrativa kostnader för insamlingsstiftelsen sámiduodji. Men också för att bygga in en struktur för ett naturligt samarbete mellan medlemsorganisationen och insamlingsstiftelsen sámiduodji.
- Att finansieringen är 4 miljoner/år i statliga stöd från sametinget och Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Förklaring och tankar kring förslag 1:

Detta förslag baserar sig delvis på hur organiseringen i Norge ser ut. Där det finns en medlemsorganisation (sámiduodji) och en näringsorganisation (duodjeinstituhtta). I förslaget får medlemsorganisationen ett utpekat ansvar för kulturarvsfrågor, med alla det verksamhetsansvar som syns ovan. Insamlingsstiftelsen sámiduodji får i detta förslag ett utpekat ansvar för näringsfrågor och en utökad stipendieordning. Medlemsorganisationen ska även ha stort utrymme att påverka och styra insamlingsstiftelsen sámiduodji, genom ett nytt upplägg på styrelse (se bild nedan).

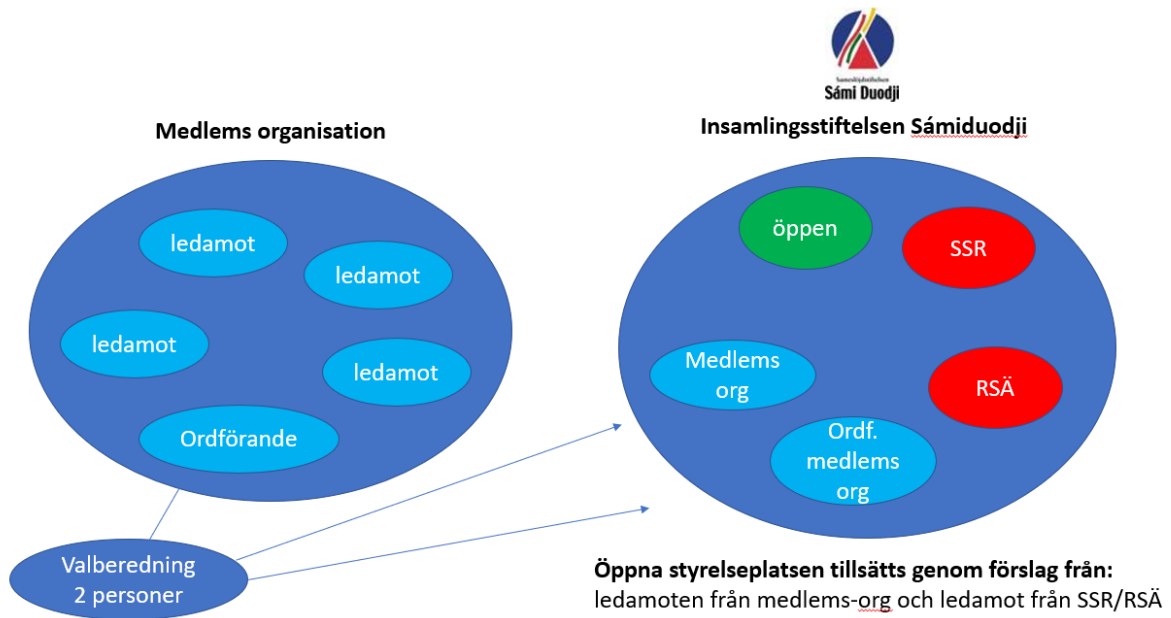
Adress:
GUVSSONÁSTI
c/o Utsi, Stengatan 12
962 31 Jokkmokk

Ordförande:
Marita Stinnerbom
Lars Miguel Utsi

E-post:
guovssonasti@biegga.com
Hemsida:
www.guovssonasti.se

Bankgiro nr:
5301-8925
Organisationsnr:
802422-0769

Föreslagen struktur på styrelser:

Medlemsorganisationen har i förslaget 5 ledamöter varav en är ordförande. Som stöd för arbete med nomineringar till styrelse ska också en valberedning tillsättas med två personer.

Styrelsen väljs och entledigas av årsmötet. Valberedningen ska också nominera två platser till insamlingsstiftelsen sámiduodjis styrelse, varav en av dessa ska vara ordförande.

Styrkor med förslag 1:

- **Ökad möjlighet för den enskilde slöjdaren/medlemmen att påverka.**
- **Tydligare ansvarsfördelning.**
- **Fler anställda med tydligare mål leder till effektivare utveckling**
- **Mer pengar till slöjdarna genom stipendier.**
- **Lätt att samarbeta mellan stiftelsen och medlemsorganisationen**
- **Fler arbetstillfällen inom duodji.**

Svårigheter:

- **Medlemsorganisation styrs genom röstning, men vem får rösta? Ställer stora krav på hur stadgar, syfte och mål är formulerade när ny organisation bildas.**
- **Större organisering ställer krav på att fler måste ta ansvar.**
- **Eventuell omförhandling av statligt stöd från Nämnden för hemslöjdsfrågor.**

Detta måste ske om det ska genomföras:

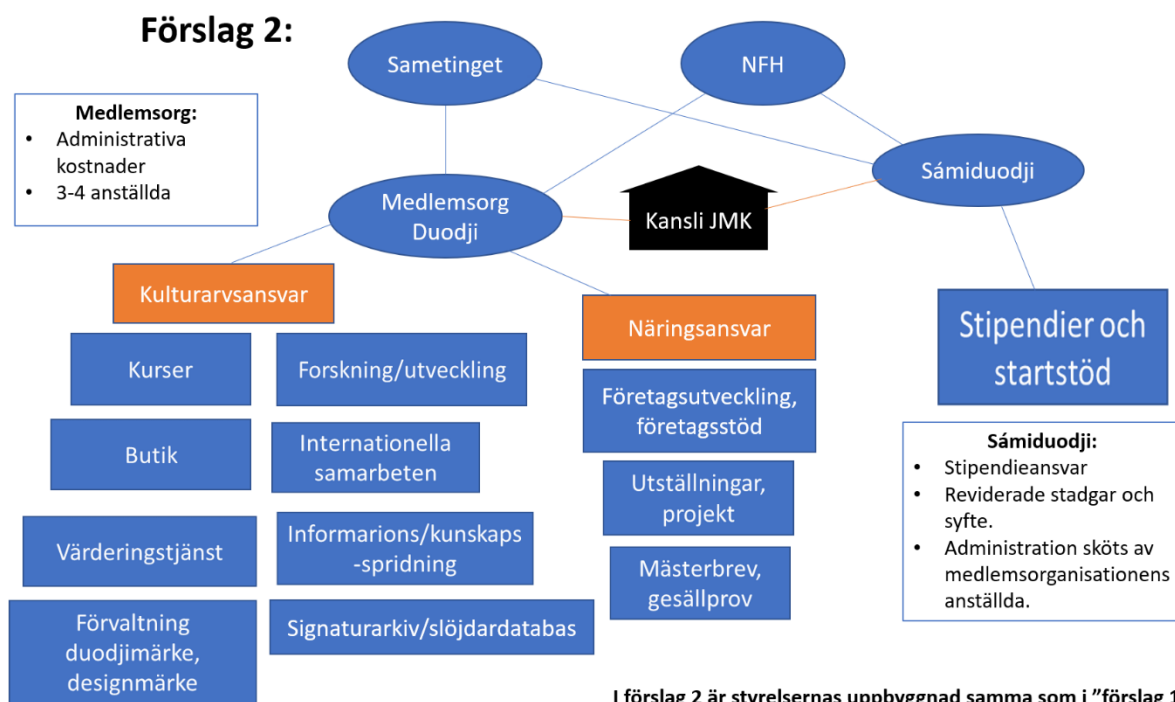
- **Sámiduodjis stadgar och syfte måste revideras.**
- **Medlemsorganisation måste bildas.**
- **Tidigare avtal om duodjimärke, hemsida, lokalhyra och övriga fasta kostnader måste flyttas över till medlemsorganisationen.**
- **Sámiduodji, RSÄ, SSR och sametinget måste samarbeta.**

Adress:
GUOVSSONÁSTI
c/o Utsi, Stengatan 12
962 31 Jokkmokk

Ordförande:
Marita Stinnerbom
Lars Miguel Utsi

E-post:
guovssonasti@biegga.com
Hemsida:
www.guovssonasti.se

Bankgiro nr:
5301-8925
Organisationsnr:
802422-0769

Förklaringar och tankar kring förslag 2:

I detta förslag ska insamlingsstiftelsen sámiduodji endast jobba med stipendieordningar och startstödsansökningar. Medan medlemsorganisationen tar ansvar för både näring och kulturarv. Detta förslag innebär att insamlingsstiftelsen sámiduodji blir mer en "arbetsuppgift" för anställda på medlemsorganisationen, än en egen organisering. Detta medför att alla anställda jobbar mot samma chef och samma huvudman, vilket gör organiseringen och ansvarsfördelningen extremt tydlig. All administration sköts av medlemsorganisationens anställda. Fördelningen av ansvar fördelas mellan anställda, tex en kommunikatör och en verksamhetschef ansvarar för kulturarvsverksamheten, två anställda jobbar med näringsverksamheten.

Styrkor med förslag 2:

- **Ökad möjlighet för den enskilde slöjdare/medlemmen att påverka.**
- **Extremt tydlig ansvarsfördelning mellan organisationerna.**
- **Lättare att jobba mot ett gemensamt mål med bara en huvudman.**
- **Utrymme för stora stipendieordningar och startstöd.**
- **Sámiduodji jobbar endast med utdelning av medel, innebär mindre ansvar för styrelsen, inte lika svår rekryterat. Totalt färre "tung" poster.**
- **Fler arbetstillfällen inom duodji.**

Svårigheter: samma som i förslag 1.

Detta måste ske: samma som i förslag 1.

Adress:
 GUVSSONÁSTI
 c/o Utsi, Stengatan 12
 962 31 Jokkmokk

Ordförande:
 Marita Stinnerbom
 Lars Miguel Utsi

E-post:
 guovssonasti@biegga.com
Hemsida:
 www.guovssonasti.se

Bankgiro nr:
 5301-8925
Organisationsnr:
 802422-0769

-Dessa förslag på struktur för duodji är något som vi tror är en positiv väg framåt.

-De samiska slöjdarna ska själv formulera behoven för kultarvet och näringen duodji.

-Sametinget ska stötta och främja alla insatser som slöjdarna anser nödvändiga.

För Guovssonásti:

Nils-Johan Labba

Fia Kaddik

Anders Sebastian Svonni

Lise Tapis Pittja

Mari-Ann Nutti

Adress:
GUOVSSONÁSTI
c/o Utsi, Stengatan 12
962 31 Jokkmokk

Ordförande:
Marita Stinnerbom
Lars Miguel Utsi

E-post:
guovssonasti@biegga.com
Hemsida:
www.guovssonasti.se

Bankgironr:
5301-8925
Organisationsnr:
802422-0769